

KÉTSÉG ÉS REMÉNY KÖZT

Beszélgetés Bitskey Tibor színművésszel, a Bessenyei-díj kitüntetettjével

BITSKEY TIBOR SZÍNMŰVÉSZ

(Fotó: www.promenad.hu)

Es end van a Városháza dísztermében. Nemrégem ért véget Vásárhely nagy szüleitjéről, Bessenyei Ferencről elnevezett díj ünnepélyes átadása. A helyi kultúrát formáló Fandante Kamarakórus mellett, az évtizedek óta magas hőfokon játszó Bitskey Tibor érdemelte ki az elismerést.

Személyében olyan ember kapta, aki színházban és filmben egyaránt képviselte a nemzeti értékeket. Tartalmas és terjedelmes életutat futott be; elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar nyelv ápolásában és megőrzésében. Vas, virág és vidámság ötvözetéből készült hajlíthatatlan férfi. Szálogenyesen hordva a legnehezebb szerepeket, hogy közelebb kerüljünk az igazsághoz.

A téli délelőttben, Hódmezővásárhelyen kérdeztem: milyen érzések kavargtak benne, mikor a közönség vastappsal köszöntötte?

- Nagyon meghatódtam, hogy ilyen szeretettel fogadtak – feleli mosolyogva -, s ennyi szépet mondtak rólam. Hatalmas boldogság volt bennem, hogy a Bessenyei-díjat nekem ítelték. Meglepett, hogy felesége, Eszter mennyi mindent tud kettőnk kapcsolatáról, közös munkáinkról.

- Milyen emlékeket őriz Bessenyei Ferencről?

- Csodálatos ember volt. Látom magam előtt az Egy magyar nábobban, ahol én lettem a pünkösdi király, és együtt voltunk az Antonius és Cleopatrában, ahol Octaviust az ellenfelét alakítottam.. Sokan megírták,

hogy Feri férfias volt, de hát nagy színész, az egyik legnagyobb! Elődöm és példaképem. Bár hosszú ideig nem játszottunk egy színházban. Mintha a 19. századból reinkarnálódott volna ide. Egy hallatlan jó kedélyű ember, tele életszeretettel; hatalmas optimista kisugárzással.

- Fiatalon nagyszerű szerepeket játszott.

- Nagyon szerettem a Jókai műveket. Ilyen szép hazafias filmeket azóta sem csináltunk. Bizonyítani akarta a hatalom, hogy milyen jó itt a népnek. Minden jó, és nincsenek gondok. A legnagyobb elismerést és sikert a Rákóczi hadnagyában értem el. Több mint 60 országba eljutott, a nézők szinte ölelgettek; ha találkoztak velem.

- Milyenek voltak a vígszínházi kollegák?

- A Vígszínházba már másodéves hallgató koromban szerződtek. Az ottani színészek sokat segítettek, és azt hiszem, ott tanultam meg ezt a szép és nehéz mesterséget. Ajtay Andortól, Sulyok Máriától, Bulla Elmától, aki zseniális színész volt. Bernard Shaw: Szent Johannáját olyan csodálatosan senki nem játszotta a világon, mint ő! Azután Ruttkay Éva, feledhetetlen volt vele játszani... Benkő Gyula, aki az apósom lett: a mostoha lányát vettem el feleségül, két gyermekünk született, és unokáink. Szóval a régiek szellemkeze, és a köröttem élők nagy szeretete óv és ölel naponta.

- Kevés szó esik mostanában az Evangéliumi Színházról.

- Az volt az életmentőm. Udvaros Béla első hívására mentem, tíz évig dolgoztunk együtt. Olyan darabokat vittünk színre, amit máshol általában nem tűztek műsorra. Németh László, Tamási Áron. Sík Sándor papköltő veretes István királya, érzésem szerint, életem egyik legkiemelkedőbb alakítása volt. Bélának érdekes terve van velem, egy jutalomjátékot akar rendezni, Tamási: Ördögölő Józsiját. Nem tudom, hogyan lesz, mostanában nagyon megromlott a szemem. Különben Szolnokon is számítanak rám, négy éve a Balázs Péter vezette színháznál vagyok, már az ötödik szerepet kapom tőle.

- Hogyan gondol a Fasori Gimnáziumra?

- Anyám családja evangélikus volt, Ausztriából idetelepedett emberek, akiket elüldöztek hitük miatt. Az Altziebler család Rákoskeresztúron élt, az egyik nagybátyám, Pali bácsi az Operaház első hegedűse volt. Hagemann Frici volt a bonviván az előadásain, ő is rokonom. Így együtt egy kis evangélikus közösséget alkottunk. Elvégeztem az elemi iskolát, érdekes, már akkor fölfedezték a versmondó képességemet. Kicsit elkésve anyám elvitt a Fasori Gimnáziumba. Az igazgató úrral találkoztunk, aki azzal fogadott, hogy már nincs hely, de elkérte a bizonyítványomat, megnézte, tiszta kítűnő volt, és azt mondta, ennek a gyerekeknek helyet szorítunk. Én lettem a 42. osztályban, aki még bebocsájtást nyert, és elindulhatott az életbe. Milyen tanáraink voltak? Mikor Rákosi megszüntette az iskolát 1953-

Vásárhelyi LÁTÓHATÁR Helyismereti - Irodalmi - Művészeti folyóirat 3. évf. 2012/1. www.vasarhelyilatohatar.hu

Kiadja: HDK Hód-Biotech Kft. Hód Kiadó **Felelős kiadó:** Fuchsz Máté ügyvezető • **Szerkesztőség:** Vásárhelyi Látóhatár Szerkesztősége 6800 Hódmezővásárhely, Rudnay Gyula u. 49. fsz. 2. **E-mail:** benakk@gmail.com **Telefon:** + 36 20 280 2529 **Főszerkesztő:** Benák Katalin. Helyismereti szerkesztő: Borus Gábor, irodalmi szerkesztő: Simon Ferenc, művészeti vezető: Bányai Béla, fotótechnika: Gaál Györgyi, a szerkesztőség további tagjai Soós Csilla, Fenyvesi Félix Lajos, Petróczi Sándorné és Takátsyné Farkas Irén nyelvi lektorok. Logó: Bartha Gábor • **Nyomda:** Szoliter Nyomda, Hódmezővásárhely, Benkő István nyomdavezető. M.sz. 5-13/2011 • **Megjelenik:** negyedévente **Kapható:** LÍRA KÖNYVESBOLT PETŐFI UTCA - EMLÉKPONT • KÁLVIN ANTIKVÁRIUM ÉS KÖNYVESBOLT • TOURINFORM Iroda - Zrínyi utca • MAGYAROK BOLTJA - Lázár utca • NÉMETH LÁSZLÓ VÁROSI KÖNYVTÁR • VÁSÁRHELYI LÁTÓHATÁR SZERKESZTŐSÉGE • **Megrendelhető:** Vásárhelyi Látóhatár Szerkesztősége **E-mail:** benakk@gmail.com **Telefon:** + 36 20 280 2529 **Átutalással:** Raiffeisen Bank Rt. 12067008-00149806-00100007 A 2012. évre 1.500,-Ft + 900,-Ft postaköltség. • ©Vásárhelyi Látóhatár. Minden jog fenntartva! • HU ISSN 2061-8182 Ny.t. 163/0239/2/2010 • Első közlésű, elektronikus formátumú, nyelviellenőrzött kéziratot fogadunk, mely tartalmáért a szerző vállal felelősséget. Kéziratot nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. • Adatvédelmi nyilatkozatunk megtekinthető a www.vasarhelyilatohatar.hu oldalon.

ban, a tanárok 70%-a egyetemei oktató lett! Kevés iskola büszkélkedhet azzal, hogy Nobel-díjas diákok tanultak falai között! Volt egy tanárom, őt soha nem felejttem, Bélei tanár úr, aki magyart és latint tanított. Mivel nagyon sokat sportoltam, nem tudtam az aznapi anyagot. „Bitskey, maga ezt nem tudja!” – mondta, és sírva fakadt. Ilyet életemben nem hallottam, egy tanár megsiratja szeretett diákját.

- Merre kanyarodott életútja?

- Két nagy fordulatnak kellett bekövetkezni az életemben, hogy színész legyek. Az egyik, hogy apám elvesztette az állását, és a Vasas elnöke, aki a szállodaipar vezetője is volt, betett a Béke Szállóba, hogy dolgozzak, és pénzt keressek. A másik: a szállóban kulturális rendezvényeket is tartottak, ahol sokszor mondtam verset. Somló István, Görbe János hallottak szavalni, s addig nem szálltak le rólam, amíg be nem iratkoztam a főiskolára. Ez a két fantasztikus fordulat kellett ahhoz, hogy most a színészetről beszéljünk.

- Nagyszerű útba indító emberekkel találkozott. Megtalálta-e Istent fiatalon?

- Nem szoktam vele dicsekedni, de istenhívő vagyok, sokat beszélek Istennel. Nem akartak okvetlenül vallásos embert gyártani belőlem az iskolában, valahogy az egésznek az erkölcsisége, ami kisugárzott, észrevétlenül táplálta bennünk a hitet. Elmondhatom, a mai napig itt fénylik, és munkál bennem.

- Áldozatban, munkában számítani lehet Önre. Nem cserél barátot, hazát. Érdemes büszkesnek lenni?

- Kényszerű megszakítások ellenére, igyekeztem kitartani kedves színházaim mellett. A barátságban próbáltam megőrizni azokat, akik bizalmukba fogadtak. Azok az emberek voltak rám nagy hatással, akik valamilyen közösségért munkálkodtak nem szűnő áldozattal.

- A költők gyakran megfogalmazzák ars poeticájukat. Van-e színészi hitvallása?

- Én is kétségek közt és reménykedve élek. De hivatásom értelmében sohasem kételkedtem. Arra rendeltetett Isten, hogy bölcs emberek gondolatait tolmácsoljam embertársaimnak. Élni segítsék. Ars poeticát nem fogalmaztam meg. Teljesíteni kell a feladatomat, a lehető legjobban! Azt hiszem ez a legfontosabb. A szép dolgokra ma is emlékszem, fél évszázad után is hibátlanul el tudom mondani a Cyranót, vagy Trisztán és Izoldát, hogy két kedves darabomat említsem. Nagyon szeretni kell, amit csinálunk, ahogyan én a színészi mesterségemet!

- Hogyan látja Magyarországot sorsát, jövőjét?

- Nagyon reménykedem, átvészeli a nehéz éveket, s ahogy vészjósló századokban, megmaradunk. Mióta az úgynevezett jobboldal átvette a hatalmat, nem szűnnek a rosszindulatú gáncsoskodások... de mindig megmaradtunk. Ez semmiség ahhoz képest, amit végigéltünk a tatárdúlástól a török megszállásig, az osztrák elnyomástól a szovjet zsarnokságig. Ha ezeket túléljük, akkor ezt is túl fogjuk! Abban is reménykedem, hogy megjön a munkakedv, tudunk nevetni, születnek gyermekek. És ha szeretett pályatársammal, Bessenyei Ferencsel kezdtem, vele is végzem, az ő szavait idézem: Ha csak annyit teljesítünk, amennyi egy néptanító napi kötelessége, már nem tettünk keveset a hazáért, a hivatásunkért.

Fenyvesi

BESSENYEI FERENC MŰVÉSZETI DÍJ

Nagy Attila alkotása

FENYVESI FÉLIX LAJOS

VASTAPS

Bessenyei Ferenc ünnepére

Ily szent tüzet, mint a tied,
senkiben se láttam lobogni.
Bánk és hű Tiborc, Dózsa és Széchenyi –
hány óriás szerep s szavak vésője, akárha
kőként faragna, hogy naponta formáld
méltó önmagad által magunkat.
Gyónás, káromkodás, kiáltás, néma csönd –
kitépni belőlünk évekredek félelmét.
Nem csupán játék mindennapi tetted,
mert a nemzet figyel, ha beszélsz,
s kárpád a színpad, Nap-tűző kohó,
melyben aranyat olvasztasz béna szánkra,
hogy kimondjuk a kimondhatatlant. Hányszor
belénk égetted: „Itt élned, halnod kell”
Bíztattál: „Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiába onta vért” – és hittünk teneked!
Hány vallató próba; s bár dicsőség hullt
rád, akkor csodálatlak, mikor fények
kihunyta után bensődből sugároztál,
mert konok hűséget, emberi tisztaságot
őriztél meg nyugtalan szívedben.
Mester vagy. De inkább megmaradtál
az életen ámuló, betelni-nem-tudó
gyermeknek, ki oly védtelen és sebezhető.
Kezdenéd másképp, ha lehetne? Nem
hiszem. Magad-szétosztó, önfeláldozó
vagy, ezért ünnepel most csendben
megszámlálhatatlan barát és ölel
magához – örökifjú fiát – szülőfölded!

**MELEGH TAMÁS, A FANDANTE KAMARAKÓRUS VEZETŐJE, ÉS
BITSKEY TIBOR SZÍNŰVÉSZ GRATULÁL EGYMÁSNAK**

(Fotó: Szilágyi Gergely, www.hodmezovasarhely.hu)